

W czasie letnich wakacyj urządzono prócz tego 3 posiedzenia orientacyjne i jedną wycieczkę entomologiczną. Udział członków w posiedzeniach wynosił przeciętnie 48%.

Wygłoszono 7 referatów:

1. Z fauny motyli Poznania.
2. Powojenna literatura krajoznawczo-entomologiczna, dotycząca Wielkopolski.
3. Rozmieszczenie niepylaka w Europie wogóle, a w szczególności w Polsce.
4. Zagadnienia z biologii chrabąszcza.
5. Znalezienie gat. *Hadena amica* pod Poznaniem.
6. Rozwój fauny motyli w lecie minionem.
7. Dwie nowe odmiany gat.: *Arctia caja*.

Zademonstrowano na posiedzeniach liczne okazy złowionych i wyhodowanych owadów, a w porze zimowej przystąpiono do rewizji istniejącego spisu motyli Wielkopolski.

Towarzystwo zorganizowało bibliotekę entomologiczną, która rozwija się stale. Także z inicjatywy Tow. powstał w Poznaniu jedyny handel przybarami entomologicznymi, założony przez członka p. Materného.

Dla nawiązania kontaktu z głównym, ogólnokrajowym towarzystwem: Polskim Związkiem Entomologicznym postarano się o członkostwo korporatywne tegoż.

Ponieważ Poznań jak i Wielkopolska liczy jeszcze szereg entomologów, nienależących do żadnego skupienia, celem naszego Towarzystwa będzie w przyszłości i tych zjednać dla coraz wydajniejszej pracy.

J. W. Szulczewski,
sekretarz Towarzystwa.

Kronika Entomologiczna.

Entomologia na XII Międzynarodowym Kongresie Rolniczym w Warszawie. Na posiedzeniu Sekcji II (Produkcji roślinnej XII-go Międzynarodowego Kongresu Rolniczego, który odbył się w dniach od 21-go do 24-go czerwca 1925 r., został wygłoszony referat prof. Z. Mokrzeckiego „O międzynarodowej organizacji walki z chorobami roślin i z owadami szkodliwymi oraz

praktyczne jej zastosowanie". Koreferentami mieli być E. M. Foex (Paryż) i L. O. Howard (Waszyngton), lecz obaj nie zdążyli przyjechać. Konkluzje referatu tego były następujące:

1) Szkodniki zwierzęce i roślinne we wszystkich krajach wpływają ujemnie na produkcję roślinną, bardzo często obniżając ją w znacznej mierze. W interesach międzynarodowych leży zorganizowanie i uruchomienie w każdym kraju aparatu ochrony roślin od szkodników zwierzęcych i roślinnych.

2) Stany Zjednoczone Ameryki Północnej najlepiej zorganizowały badanie owadów szkodliwych i walkę z nimi, co dało ogromne naukowe i praktyczne wyniki i owe sposoby walki znalazły szerokie zastosowanie na całym świecie.

3) Metody amerykańskie zwalczania szkodników (the spraying methods, dusting methods, biological methods etc.) wymagają jednak pewnej modyfikacji i umiejętnego zastosowania w zależności od danego kraju, jego klimatu i warunków gospodarczych.

4) Dla wprowadzenia w życie praktyczne powyższych oraz innych sposobów zwalczania szkodników potrzebny jest wykwalifikowany personel entomologów stosowanych. Z tego względu pożądane byłoby utworzenie katedr entomologii stosowanej.

5) Oprócz wykwalifikowanego wyższego personelu powinien być zorganizowany personel instruktorów i techników, którzyby mógł obsłużyć produkcję rolną i pokierować zwalczaniem szkodników oraz pełniby służbę nadzorczą nad zdrowotnością roślin.

6) Potrzebne jest uzgodnienie prawodawstwa międzynarodowego celem ochrony od przenoszenia szkodników z jednego kraju do drugiego. Tak n. p. niektóre państwa wydały zarządzenia o niedopuszczaniu wywozu ziemniaków z Polski, gdzie rzekomo grasuje chrząszczyk kolorado (*Leptinotarsa decemlineata*) oraz rak ziemniaczany (*Synchytrium endobioticum* Perc). W rzeczywistości zaś chrząszczyka kolorado wcale u nas nie znaleziono, a rak ziemniaczany spotyka się sporadycznie w miejscowościach, sąsiadujących z Niemcami. Polska produkuje prawie piątą część ziemniaków całego świata, przytem, jak można było stwierdzić, są one o wiele zdrowsze niż w państwach ościennych. Nieuzasadnione utrudnienie wywozu odbija się szkodliwie na naszej produkcji.

7) Niezbędne jest utworzenie w każdym państwie centrali entomofytopatologicznej na wzór „Bureau of Entomology“ w Waszyngtonie, któraby gromadziła materiał statystyczny uszkodzeń

przez różne szkodniki roślinne i zwierzęce w całym kraju, posiadała zasobną bibliotekę i zbiory entomofytopatologiczne z całego kraju własnego i sąsiednich, co ułatwiłoby oznaczanie owadów i grzybów zakładom, znajdującym się na prowincji, które siłą rzeczy nie posiadają fundamentalnych bibliotek i kolekcji.

Dalej, zadaniem takiej centrali byłoby przeprowadzenie walki ze szkodnikami, występującymi w całym kraju, nie zaś dzielnicowo, ułatwianie wszelkimi drogami pracy miejscowym zakładom, które winny mieć jednak zupełną autonomję. W zakres takiej centrali wchodziłoby wypracowanie takich metod walki, które są ponad siły i środki instytucyj prowincjonalnych, jak użycie aeroplanów w walce ze szkodnikami zapomocą opylania (dusting) proszkiem arsenianu wapnia lub sodu, co obecnie w Polsce rozpoczęto, z udziałem referenta, w walce z mniszką brudnicą (*Lymantria monacha* L.) w lasach. Dalej do centrali należy zbadanie i pogłębienie metody biologicznej, sztuczna hodowla rabusiów i pasorzytów, niszczących szkodniki, zastosowanie elektryczności w walce ze szkodnikami, zastosowanie t. zw. wewnętrznej terapii roślin (pozakorzeniowe odżywianie), odkrytej przez referenta i już stosowanej z powodzeniem przez inne kraje, opracowanie monografji szkodników, mających znaczenie dla całego kraju, wypracowanie pewnych projektów prawodawczych z dziedziny zwalczania szkodników i t. d. Takie centrale powinny istnieć w ministerstwach rolnictwa i utrzymywać stały kontakt zarówno z rządowemi instytucjami na prowincji, jak organizacjami społecznemi.

Prof. Z. Mokrzecki.

Obrady entomologiczne na XII Zjeździe Lekarzy i Przyrodników Polskich w Warszawie w r. 1925. Na życzenie Polskiego Związku Entomologicznego oraz dzięki staraniom prezesa Związku prof. Z. Mokrzeckiego na XII Zjeździe Lekarzy i Przyrodników Polskich powstał w sekcji przyrodniczo-rolniczej dział entomologii stosowanej. Wspólnie z sekcją zoologiczną odbyło się ponadto jedno posiedzenie, poświęcone entomologii naukowej.

Obrady entomologiczne odbywały się na XII Zjeździe L. i P. P. w dn. 13—16 lipca r. 1925 w gmachu Politechniki oraz w „Anatomicum“ Uniwersytetu.

Na kilku posiedzeniach pod przewodnictwem pp. prof. Z. Mokrzeckiego, D-ra S. Minkiewicza i D-ra K. Simma zostały wygłoszone następujące referaty:

K. Simm: Przyczynek do znajomości szkodliwych much zbożowych (*Phytomyza lateralis* Fall.).

Po referacie wywiązała się ożywiona wymiana zdań co do występowania innych much zbożowych (*Mayetiola destructor* Say, *Oscinis frit* L., *Chlorops taeniopus* Meig.) oraz o znaczeniu pasorzytów w walce ze szkodnikami roślin. Przez referenta były wymienione inne szkodniki, które na Śląsku stają się groźne, jak *Cephus pygmaeus* L. oraz drutowce (*Elateridae*). W dyskusji brali udział pp. Z. Mokrzecki, S. Minkiewicz, K. Strawiński i K. Karpowicz.

K. Strawiński: Korowiec sosnowy. — *Aradus cinnamomeus* Pnz. (*Hemiptera-Heteroptera*).

S. Minkiewicz: Przyczynek do morfologii i rozwoju *Psylla mali* Schmbg.

Prace wspólne J. Noskiewicza i swoje: „O polyembryonalnym rozwoju u *Halictoxenos simplicis* (*Strepsiptera*)“, „O nowych gatunkach wachlarzoskrzydłych (*Strepsiptera*)“ i „O embryonalnym rozwoju u niektórych gatunków rodzaju *Stylops* (*Strepsiptera*)“ przedstawił G. Poluszyński.

Ref. J. Pröffera „Budowa i rozwój anten u *Saturniidae*“ przedstawił prof. Aleksandrowicz z demonstracją preparatów oraz rycin.

S. Blank-Weissberg: O budowie drobnowidowej okrywy chitynowych chrząszczy.

Referent na zasadzie badań własnych i sprawdzonych przez siebie danych z literatury dochodzi do następujących wniosków: chityna sklerytów chrząszczy składa się zasadniczo z dwu warstw: pigmentowanej epidermy i bezbarwnej dermy. Epiderma pokryta jest z zewnątrz delikatną błonką (błonka graniczna). Derma składa się w zależności od gatunku z kilku lub kilkunastu warstewek, zbudowanych według dwu typów, które referent nazywa „typem *Lucanus*“ i „typem *Curabus*“.

Po referacie demonstrowano preparaty mikroskopowe.

W zakończeniu obrad przewodniczący prof. Z. Mokrzecki, omawiając sprawę zwalczania szkodników roślinnych, stwierdził konieczność:

1) utworzenia centrali państwowej entomologicznej oraz fitopatologicznej, któraby miała na celu badania na terenie całej Polski, opracowywanie takich metod jak: zwalczanie szkodników

zapomocą gazów i proszków trujących, zastosowanie metod biologicznych, które wymagają dużego nakładu i pewnej liczby wykwalifikowanych sił pomocniczych,

2) zbierania stałych statystycznych danych entomo-fitopatologicznych, dotyczących występowania szkodników i chorób roślin.

K. Strawiński,

asystent Zakładu Ochrony Lasu i Entomologii
Szkoły Gł. Gosp. Wicjskiego w Skierniewicach.

Kursy entomologiczno - fitopatologiczne w Warszawie.

W związku z coraz to częstszym masowem występowaniem szkodników i chorób w rolnictwie i ogrodnictwie, jak również z braku niezbędnych wiadomości o szkodnikach roślin oraz sposobach zwalczania, wśród wielu pracujących w doświadczalnictwie rolniczym, w Komitecie Ochrony roślin w Warszawie powstała myśl urządzenia kursów entomo-fitopatologicznych, mających na celu podanie wiadomości praktycznych o szkodnikach i chorobach roślin pracownikom Zakładów rolniczo-doświadczalnych, mających ciągłą styczność z owymi szkodnikami.

Początkowo kursy miały być urządzone na większą skalę w ciągu 2 miesięcy z wciągnięciem do współpracy na kursach specjalistów entomologów i fitopatologów z prowincji. Lecz te zamiary rozbiły się o przeszkody techniczne i materialne.

Jednak w celu uruchomienia projektu urządzenia wyżej wspomnianych kursów komitet Ochrony roślin w osobie prezesa komitetu prof. Z. Mokrzeckiego zwrócił się do p. D-ra Kosińskiego, prezesa Związku Rolniczych Zakładów doświadczalnych, i dzięki energii i dobrej woli ostatniego przyjęcia z pomocą sprawie Ochrony roślin udało się zorganizować je.

Kursy owe odbyły się w lutym, między 8-ym a 13-ym. Miejsce na wykłady i ćwiczenia było udzielone przez kierownika Stacji Ochrony roślin w Warszawie, prof. W. Gorjaczkowskiego w pracowniach wspomnianej Stacji (Bagatela 3). Przybyło z różnych województw kraju 12 osób kierowników i asystentów Zakładów rolniczo-doświadczalnych. Wykłady zostały wygłoszone następujące:

1. Prof. Z. Mokrzecki — „Znaczenie owadów w gospodarstwie wiejskiem“ . . . . . 2 godz.
2. Prof. Z. Mokrzecki — „Szkodniki zbóż“ . 2 „

3. Prof. Z. Mokrzecki — „Organizacja ochrony roślin“ . . . . . 2 godz.
4. Prof. Z. Mokrzecki — „Ogólne metody zwalczania szkodników“ . . . . . 2 „
5. Prof. Z. Mokrzecki — „Zwalczanie szkodników środkami chemicznymi“ . . . . . 1 „
6. Prof. W. Siemaszko — „Choroby roślin“ . . . . . 4 „
7. Prof. R. Błędowski — „Anatomja i morfologia owadów“ . . . . . 2 „
8. W. Konopacka — „Choroby zbóż“ . . . . . 2 „
9. Z. Piasecka — „Prawodawstwo ochrony roślin“ . . . . . 2 „
10. A. Chrzanowski — „Znaczenie uprawy w walce ze szkodnikami“ . . . . . 3 „
11. K. Strawiński — „Szkodliwe owady w ogrodach warzywnych“ . . . . . 2 „
12. K. Strawiński — „Szkodliwe owady w sadach owocowych“ . . . . . 2 „
13. K. Strawiński — „Zbieranie, preparowanie, hodowla i przesyłanie owadów“ . . . . . 2 „

Ćwiczenia były prowadzone z anatomji i morfologii owadów (4 godz.) przez prof. R. Błędowskiego w jego pracowni w Wolnej Wszechnicy Polskiej (Polna 30), z fitopatologii (6 g.) przez W. Konopacką na Stacji Ochrony roślin i z entomologii stosowanej (8 g.) przez K. Strawińskiego na St. Ochr. rośl.

K. Strawiński.

Referaty (Bibliographie).

W dziale referatowym ustala Redakcja P. P. E., począwszy od bieżącego numeru, jednolitość, polegającą na tem, że pomieszczać się tu będzie odtąd wyłącznie tylko prace entomologiczne, odnoszące się do kraju naszego lub w kraju wyprodukowane a ogłaszane poza P. Pismem Ent. Do współpracy zaprasza Redakcja członków chętnych. Zwłaszcza pożądana jest współpraca członków, którzy podjęliby się referować stale w kilku zdaniach prace entomologiczne poszczególnych wydawnictw.

J. Kremky, Motyle neotropikalne z rodziny Danaididae w zbiorach Polskiego Państwowego